

Še enkrat: Najprej jim dajo, potem vzamejo prostore

V naše uredništvo smo pred kratkim dobili pismo štirih stanovalcev Glinškove ploščadi 8 iz KS 7. september. Oglašajo se na pismo bralcev z naslovom: »Najprej jim dajo, potem pa vzamejo prostore«.

(Zbor občanov št. 2, 26. januarja 1982.) Pismo z Glinškove ploščadi 8 objavljamo v celoti: Glede na naraščanje mladinskega kriminala, žal tudi v naši družbi, terja omenjeno pismo, kakor tudi pripis uredništva nanj, dopolnilo. Pripis uredništva v toliko, ker tudi manj poučen bralec lahko začuti, da se uredništvo ni potrudilo »iti stvari do dna« in se pogovoriti z obema »taborama«. Estetski in kulturni nazori ljudi so različni in jih ne velja oporekati nikomur, naštevati primere možnega ali že obstoječega sožitja, ob nezadostno preverjeni

želimo omejevali svobode igre in gibanja. Toda tu so tudi pravila družbe kot take, na katera se otroci tudi morajo privajati od mladega, in, ki hkrati ščitijo vsakega posameznika. In ravno zaradi teh nepisanih, v našem primeru pa tudi pisanih (sklepi II. sešanka HS, 14/12-1977) pravil, se čutimo podpisnice še bolj ogrožene. Tudi če odmislimo leta, ki jih je že načela bolezen, svoje pa je pustila tudi NOB, menimo, da je treba mladini dati tak prostor, kjer ne bodo motili nikogar, ali pa vse enako (če že morajo imeti »mladinsko« sobo, kajti nobena od nas ni ob podpisu stanovaljske pogodbe posebej izrazila željo po ropotu in kričanju, kakršnega moramo prenašati sedaj).

Žal rešitev v okviru HS ni bila možna; zdi se celo, da je dobil problem negativen značaj, žal zaradi nerazumevanja in tendencioznosti posameznikov, ki ne razumejo vloge širše družbene skupnosti in ne morejo iz svoje ozkosti. K vsemu bi dodali, da je problem postal ponovno aktualen sedaj, po skoraj dveh letih, ko je avtorica, v naslovu omenjenega pisma postala predsednica HS. Ali se bralecem ne vsili misel, da bi

Glinškovi ploščadi 8 – ljudje med sabo več pogovarjali in predvsem razumeli drug drugega. Zakaj so starejši tako proti mladinskemu klubu, zakaj jih tako zelo moti glasen smeh mladih ljudi? In ali bi morali do devete ure vsi šepetati? Prav pa bi seveda bilo, da bi se mladi v svojih prostorih držali določenih pravil in reda, da bi lahko v miru živeli, v svojih stanovaljskih tisti, ki stanejo nad mladinskim klubom? To pa pomeni, da morajo strop izolirati in svojo glasbo poslušati le tako glasno, da bodo ostali stanovalci nemoteno delali ali počivali.

Ja, lahko je govoriti, kako pa naj se spri strani vsedeti in sporazumeti? Preprosto! Morata se, saj se vendar ne bodo grdo gledali celo večnost, saj živijo v isti hiši in zakaj, še enkrat sprašujemo, v istih prostorih enkrat na teden ne bi mogli posedeti tudi starejši ljudje in se o čem sprosčeno pomeniti, šahirati, vreči karte ali kaj podobnega. Niso osamljeni samo mladi, tudi na starejše ljudi naši arhitekti pozabljajo, ko načrtujejo spalne soseske kot je ta pri Ruskem carju.

Bo vaše naslednje pismo bolj optimistično? Nam boste pisali: pridite k nam na obisk, da vam pokažemo imeniten klub za mlade in starejše!

Nič se ne premakne

V Ravbarjevi ulici 5 smo skupnost stanovalcev ustanovili 27. oktobra 1981 sprejeli vse potrebne dogovore in pravilnike o poslovanju in o tem obvestili našo stanovaljsko skupnost. Vsa ta zadnja leta smo že poslovali samostojno, si nabrali precej izkušenj, stanovaljska skupnost pa je o naših dvanajstih stanovalcih imela samo toliko evidence, da je s sedmim nosilec stanovaljske pravice v družbenih stanovaljih na 6 mesecev dostavljala položnice za plačevanje stanarine. Trikrat smo v pet letih dostavili podatke o petih etažnih lastnikih, kar pa je ostalo brez odziva.

Skupnost stanovalcev smo dejansko hoteli ustanoviti že mnogo prej, saj je zakon predvidel enoletni rok za temeljite spremembe samoupravne organiziranosti pri gospodarjenju s stanovaljskim fondom. Proučevali smo predpise, na katere so nas kar prizadevalo opozarjali priročniki za poslovanje skupnosti stanovalcev. Za september napovedano posvetovanje s predsedniki hišnih svetov smo v naši krajevni skupnosti dočakali šele konec decembra. Medtem smo že posredovali stanovaljski skupnosti prepise naših splošnih aktov, skupno s podrobnim opisom dogovorjenega poslovanja, s finančnim planom, prikazom celotnega knjiženja za konkretno leto 1982 in zaključnim računom, vse kot nekaj vzorca za poslovanje samostojnega hišnega sveta, kot ga zahteva zakon. Razpoložljivi priročniki namreč o tem niso prav ničesar konkretnega prispeli.

Decembrsko posvetovanje s predsedniki hišnih svetov nas je močno razočaralo. Predstavniki naše stanovaljske skupnosti so nas lahko samo informirali o tem, da obstoja predlog po katerem bi vse ostalo pri starem. Na vprašanja predstavnikov samostojnih hišnih svetov, kakršne zahteva zakon, niso bili pripravljeni. Obljubljali so posebno posvetovanje in nas prepričevali, da ne bi smelo biti ovir za poslovanje, kot ga zahteva zakon. Posebne posvetovanja še nismo dočakali, dobivamo pa vtis, da v osnovi določena vprašanja hišne samouprave še niso dosti razčiščena.

Ob nastopu leta 1982 smo se ponovno obrnili na našo stanovaljsko skupnost z zahtevo po potrebnih osnovah za poslovanje skupnosti stanovalcev, kot smo ga sprejeli na zboru stanovalcev. Gre dejansko samo za določeno razširitev obsega poslovanja, ki smo ga vsa ta zadnja leta že imeli. Potrebni so nam bili podatki o tem, kaj in koliko odvajamo iz stanarin za amortizacijo, kaj za združena sredstva vzdrževanja in kaj ostane hiši za stroške upravljanja, tekočega vzdrževanja in druge stroške, ki se krijejo iz stanarine. Zakon je namreč pri-

nesel določene spremembe v pogledu stroškov, ki se krijejo iz stanarine in to z veljavnostjo od začetka februarja 1981, t. j. že za leto dni. Tako se dimnikarske storitve krijejo iz sredstev stanarin kot »funkcionalni strošek«. Isto velja za stroške redne deratizacije, ki smo jih prej krili iz sredstev tekočega vzdrževanja. Tudi hišniška opravila se po novem krijejo iz funkcionalnih stroškov, t. j. iz stanarin. Vendar se hišni sveti zastoj obračajo na stanovaljsko skupnost za refundacije teh stroškov. Vsi ti obračuni, priprava programov investicijskega vzdrževanja; so v velikem zaostanku.

V prvi polovici februarja smo dočakali nov poziv naše stanovaljske skupnosti, naslovljen na »tiste hišne svete, ki še niso pristopili formiranju skupnosti stanovalcev«. Očitno je, da gre še vedno vse, kar hišni sveti naslovijo na svojo stanovaljsko skupnost, v pozabo, saj smo se v večletnem poslovanju na to že kar navadili. Po omenjenem pozivu se krivda za majhen odziv pri reorganiziranju hišne samouprave pripisuje »preangajiranosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij z delom v krajevni skupnosti«. No, v naši krajevni skupnosti smo sicer imeli predvideni posvet s predstavniki hišnih svetov, vendar aktivisti na področju hišne samouprave pri najboljši volji niso mogli dobiti od stanovaljske skupnosti potrebnih pojasnil za akcijo. Dobili smo vtis, da gre za preangajiranost stanovaljske skupnosti na vprašanje ali bomo imeli občinske skupnosti ali samo eno mestno. Zakon predvideva eno ali drugo, vidimo pa, da evidentiramo kandidate za eno in drugo.

Ponovni poziv postavlja strokovne službe za nadzor nad zakonitostjo poslovanja skupnosti stanovalcev, kar je očitno v nasprotju z zakonom. Rečeno je tudi, da je stanovaljska skupnost formirala evidenco vseh aktov in kontrolo zakonitosti. Vzorci takih aktov so bili objavljeni v priročnikih. Večnoma gre za splošno znane akte, pa smo že na našem posvetovanju s predsedniki hišnih svetov predlagali poenostavitve postopka sprejemanja, brez posebnih dolgovestnih javnih razprav. Po našem mnenju bi zaslužili javno pravilo priročnik o knjigovodstvu, kakršnega priporočajo priročniki, saj v veliki meri onemogoča izvajanje zakona o stanovaljskem gospodarstvu, o čemer je »Zbor občanov« že poročal.

Pri takih pogojih uveljavljanja samostojne hišne samouprave vsekakor ni presenetljivo, da imamo tako slab odziv na formiranje skupnosti stanovalcev. Vse naj bi se končalo pri samem formalnem sklepu o ustanovitvi, gospodarjenju pa naj bi ostalo pri starem. Naši stanovalci družbenih stanovaljev so npr. sedaj, koncem meseca dobili poziv za »plačanje mesečnih obveznosti za stanovanje po elementih inkasa od 1. do 10.« od stanarine do stroškov vseh hišnih opravil. Čakamo torej samo na poziv za podpisovanje pogodb za vsa hišna opravila, v interesu neke namišljene sistemske rešitve.

Predsednik hišnega sveta V. Kovač

PRIPIS UREDNIŠTVA: Pričakujemo odgovor stanovaljske skupnosti.

Smerokaz za Navje

Na Titovi cesti blizu Gospodarskega razstavišča je smerokaz za Navje. Menim, da bi morali tablo prestaviti, saj je okrog Linhartove ceste vse pozidano in na Navje vodijo druge poti. To bi morali storiti pred začetkom turistične sezone.

STANKO SKOČIR

Zvedeli smo, da je obvestilne table za Navje postavilo in plačalo Turistično društvo Bežigrad, z njimi pa upravlja Komunalna skupnost Bežigrad. Na Komunalni skupnosti so nam povedali, da bodo table v kratkem prepleskali. Sicer pa pravijo, da ti smerokazi ne ustrezajo. Komunalna skupnost bo predlagala, da bi poiskali drugačen sistem za označevanje kulturnih in drugih spomenikov v občini.

Pomladili so delavske vrste

Učenci srednje naravoslovne šole na proizvodnem delu v Tovarni kovinske galanterije

Mnoge proizvodnje organizacije združenega dela so letos prvič odprle svoja vrata šolajoči se mladini v srednjem usmerjenem izobraževanju. Marsikaterih težav so se na začetku upravičeno prestrašili. Kdo bo skrbel za mlade in varnost pri delu, kdo bo odgovarjal na njihova vprašanja, kdo se bo ukvarjal z njimi in izgubljal svoj dragoceni delovni čas? Ta in podobna vprašanja, ki so mogoče na prvi pogled res izgledala ovira, so se zdaj, ko se je proizvodno delo že uteklo, saj traja od letošnjih februarjskih zimskih počitnic, razblinila.

V Tovarni kovinske galanterije za Bežigradom, kjer so za proizvodno prakso na lanskih tečajih usposobili kar 5 mentorjev, letos pa se jim je pridružil še pet njihovih tovarišev, ki se bodo udeležili tečaja to jesen, so začeli s proizvodno prakso za učence srednjih šol že lani. »Takrat so nas obiskovali še nekdanji gimnazijci iz tretjih letnikov, ki se še niso šolali po usmerjenem programu,« nam je povedala DARJA VIDIC, vodja splošnega sektorja v Tovarni kovinske galanterije, ki skrbi za srednješolce. »Letos pa smo že sprejeli učence prvih razredov bežigradske Srednje naravoslovne šole.«

V dveh tednih, kolikor mora obvezno proizvodno delo trajati, se mladi seznajajo s samoupravljanjem v združenem delu, z Ustavo in Zakonom o združenem delu, z varnostjo pri delu, z osnovnim proizvodnim programom Tovarne kovinske galanterije in njeno zgodovino, in seveda s samim proizvodnim delom. Mladi ne smejo delati na vseh delovnih mestih, ker so nekatera zanje preveč težka. Vseeno pa je zaželeno, da čimbolj »krožijo« in spoznajo kar največji del proizvodnega procesa. Tako se lahko naučijo marsikaj koristnega pri lažjih delih v lakirnici, montaži in pri površinski obdelavi.

»Na začetku smo imeli precej težav prav zaradi določila Zakona o združenem delu, ki prepoveduje delo mladini, ki še ni dopolnila petnajst let. V prvih letnikih srednjega usmerjenega izobraževanja pa je precej štirinajstletnikov,« nas je seznanila Darja Vidic. »Seveda pa gre pri obveznem proizvodnem delu le za del učnovzgojnega procesa in ne za »pravo« delo.« Učenci pa dobi- jo zanj kljub temu plačilo – 1.300 dinarjev za deset delovnih dni.

V Tovarni kovinske galanterije so opazili, da so lani starejši učenci iz tretjih letnikov lažje razumeli probleme, ki so jih delavci obravnavali na delavskih svetih, na sestankih komisij za delovna razmerja ali disciplinske komisije. Ker so bili že bolj »zreli« so se tudi raje poglobljali v proizvodni proces in težave s pomanjkanjem reprodukcijskih materialov, s katerimi se v sedanjem gospodarskem položaju otepa tudi Tovarna kovinske galanterije.

»Imeli so več izvirnih zamisli,« je menil DRAGO DOVČ, vodja izmene v površinski obdelavi in mentor proizvodnega dela v srednjem usmerjenem izobraževanju. »Letošnji prvostolčki pa so bolj poslušni in ubogljivi.«

KAJ PA MENIJO UČENCI

Zmotili smo jih sredi dela in tovarniškega ropota. Ob enajstih dopoldne, ko je bilo za njimi že pet delovnih ur, so bili že nekoliko utrujeni. Okolje v delavnicah je pustilo svoje praš-

ne sledove tudi na njihovih delovnih oblekah, rokav in obrazih pa so bili vseeno zelo zadovoljni.

ŽARKO PAK, bi rad postal mehanik. »V Tovarni kovinske galanterije sem se prvič srečal s proizvodnim delom,« nam je povedal. Najprej sem menjaval material pri stroju, zdaj pa dela pri površinski obdelavi kovin, »pri galvanici« – kot se je strokovno izrazil. »Delo se mi zdi naporno, ker stojim vseh osem ur, zato pridem domov zelo utrujen.« Najteže pa se je navadil zgodnjega jutranjega vstajanja.

SONJA BAUER hodi spat vsak večer že zelo zgodaj prav zato, ker vstane jutraj prva v družini, ob petih jutraj. Delo se ji ne zdi naporno, pač pa zelo monotono. V dnevnik, ki ga morajo vsi učenci obvezno napisati, bo opisala svoje izkušnje z dela v montaži in pri »sejalniku«. Če bi morala delati v proizvodnji, bi zelo trpela zaradi enoličnosti dela,« nam je povedala. Sama namerava postati biologinja ali agronomka, ker jo veseli terensko delo.

BRANKA PERSOLJA do zdaj ni bila navajena tolikšnega dela, zato se ji zdi obvezno proizvodno delo težko. »Kadar pomislim, da nikakor ne morem izpolniti norme, ki jo ostale delavke opravijo vsak dan, sem kar malo razočarana sama nad seboj,« je priznala. Z obveznim proizvodnim delom pa je kar zadovoljna. »Si bom vsaj znala predstavljati, kaj pomeni, delati v tovarni,« pravi. Če bi vse življenje delala v neposredni proizvodnji, bi se tudi na enolične kretnje, ki jih opravlja za strojem, najbrž navadila. Upa pa, da bo postala sanitarna tehnik ali ekolog.

VIDA PETROVIČ

pisma bralcev

situaciji, pa lahko naredi več škodo kot koristi, saj vsi vemo, kako se lahko in tudi se, razlikujejo sestave stanovalcev stanovaljskih hiš (Štepanjsko naselje ne izključuje podobnih napak v drugih soseskah).

Zato prizadeti stanovalci Glinškove ploščadi 8 prosimo za objavo celotne pritožbe, ki smo jo naslovili na poravnalni svet Krajevne skupnosti »Urške Zlatar« spomladi leta 1980.

ZADEVKA: PRITOŽBA NA SPREMEMBO NAMEDBNOSTI ZASILNEGA ZAKLONIŠČA V STANOVALJSKI HIŠI GLINŠKOVA PLOŠČAD 8, LJUBLJANA

Podpisani Fatur Slavka, Verbovšek Marija, Cankar Ana in Verbovšek Anton, vsi stanujoči na Glinškovi ploščadi 8 Ljubljana, naslavljamo na Poravnalni svet pritožbo in istočasno prosimo, za rešitev problema, ki je v naši hiši nastal s preureditvijo zasilnega zaklonišča v kleti l. v »igralno« oziroma »mladinsko« sobo. Menimo, da bi morali povabiti na razgovor, poleg prizadetih strank, tudi sedanega in prejšnjega predsednika HS; eventualno pa tudi opraviti ogled na mestu samemu.

Utemeljitev pritožbe: Letos jeseni je HS samovoljno, brez soglasja zbora stanovalcev in s tem prizadetih strank, opravil omenjeno spremembo namembnosti. Tedaj ni nihče pomislil na to, da otroke ni mogoče utesniti v majhnem prostoru z mizo za namizni tenis in jim dati časovno omejitve – 2 uri dnevno za igranje. Zato tudi nihče ni pomislil na nevzdržno situacijo, ki jo predstavlja za nas, starejše stanovalce, hrup in ropot pod nami, saj mladina uporablja za »igro« vse mogoče rekvizite (nogo-metno žogo, star otroški voziček...) in miru ni več nihče ves dan.

Res je, da so otroci, predvsem v slabem vremenu, ovirani pri igri, toda če nanje niso mislili arhitekti, to napako popravljajo šola, prav gotovo pa bi bila tudi dolžnost staršev, da se otrokom posvetijo vsaj tisti kratek čas, ko le-ti pridejo iz šole (običajno pozno popoldne). Sprašujemo se, ali ne bi bilo možno in bolje, če bi otroci (mladina) svoj višek energije sproščali v telovadnici šole, ki je v neposredni bližini, in bi pri pomogli k razvoju šolskega športnega društva ali kateregakoli drugega npr. literarnega. Večina šol se trudi, da bi otroke pravilno usmerila že od mladih nog, pod strokovnim vodstvom; to pa ne bi mogli trdit za »mladinsko« sobo, kakršna je v naši hiši, kjer so otroci brez kontrole, prepuščani sami sebi. Vsaka stvar ima svoj namen, obseg in vsebino in ravno pri otrocih ne smejo biti rešitve zaradi rešitev.

To so ideje, kako pomagati otrokom, kajti nikakor jim ne

morali najprej stanovalci, starejši, ustvariti medsebojno, nesporno sožitje, ne pa da, bolj ali manj zaprti, rešujejo svojo čast in ugled s »kuliso mladinske sobe«? Konec koncev je namen celodnevne šole ta, da otrok opravi šolske obveznosti pod strokovnim nadzorstvom in se vključuje v izvenšolske aktivnosti, čas, ki ga preživi doma, »buden« je sorazmerno kratek in ta čas naj bi izpolnila družina in ko je njeno delo opravljeno, otroku praktično ne ostane časa za pohajanje. Toda če družina ni zaživila, ni živa, trdna, pripravljena živeti, ne more biti dober temeljni kamen s katerim bi oblikovali dobro sosesko ali če hočete kreativno sožitje stanovalcev.

Slavka Fatur, Marija Verbovšek, Ana Cankar in Anton Verbovšek

PRIPIS UREDNIŠTVA:

Ni naš namen razreševati spore stanovalcev v stolpnici Glinškove ploščadi 8 v krajevni skupnosti 7. september. Tudi ni naša naloga, ne dolžnost ne pravica, da valimo stanovalcem zamisel o mladinskem klubu, da jih prepričamo, da morajo imeti mladinski klub že zato, ker je v hiši, kjer je več kot 80 strank, veliko mladih, ki se nimajo kam dati. Ni naš namen opredeljevati se ali je pametno najprej mladim dati mladinski klub, sobo, kjer se lahko zbirajo, potem pa jim ta prostor preprosto vzeti, ker pač otroci kričijo. V devetem členu hišnega sveta sicer zares piše, da kričanje otrok po hodnikih ni dovoljeno, da tudi skakanje po starih in plezanje na teraso nad vhodom ni dovoljeno. Toda, kako otroke prepričati naj šepetajo, če še starejši tulijo drug na drugega in to ne le podnevi, pač pa tudi ponoči? Pa starejši počnejo še marsikaj drugega. Tudi pretepa se, da mora posredovati milica, čeprav bi tega ne smeli početi.

V tem pravilniku tudi piše, da je metanje raznih predmetov skozi okno prepovedano. Prepovedano je res, toda zele-nice pred blokom so temeljito zasvinčane. In še marsikaj počnejo vrli stanovalci (odra-sli), kar je prepovedano. Vite-jo v betonsko steno po 21. uri, čeprav ne bi smeli. In še in še bi lahko naštevali...

Kaj predlagamo? Da si skre-gani strani sežeta v roke in skleneta premirje, ki smo ga predlagali že v prejšnji številki. Naj imajo mladi svoj mladinski klub, sicer jim bodo še kako hitro zrasli čez glavo. To-da naj bo z njimi vedno mentor in kot vem, ga v tej hiši že imajo. Pa še pripravljen je de-lati z mladimi.

Je že tako, da se morajo v večji hiši – kot je stolpnica na